

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir peti 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

In memoria lui Avram Iancu

— Aniversarea de 50 de ani dela moartea sa —

(x) Cu fiii binefăcatori ai evlaviei creștine ne adunăm, în ziua de 1/14 Septembrie, la mormântul atât de sărac, și totuși bogat, în cimiterul din Tebea Zarandului de pe vremuri. Acolo, la câțiva pași de gorunul străjuitor al lui Horia, își doarme somnul de veci blândul erou martir, *Avram Iancu*.

Ce să-i spunem, în ziua de 1/14 Septembrie, la împlinirea unei jumătăți de veac, de când s'a stins visătorul idealist, trăit și sfârșit numai pentru binele poporului său?

Ce fel de știri să împărtășim acelui «Rege al munților» care, pentru neam și credință, a îndurat cu răbdare umilirea închisorilor și a torturilor păgânești?

Să-i spunem oare că, după marele război al neamurilor și după purtarea vitejească a soldatului român, lanțurile sclaviei noastre au căzut? Să-l vestim că, sunând ceasul dreptății dumnezeiești, nimic și nimeni nu ne mai împiedecă de-a aduce în cântări de slăvire prinos de recunoștință lui și soților săi de arme și principii, trecuți acum cu toții la cele veșnice?

Sau să-i spunem, că în zilele minunate, hărăzite nouă de darul celui Atotputernic, încă tot n'am știut sălășlui, în mijlocul conducătorilor neamului, duhul înțelegerii frățești?

Sau să-i spunem că...

Nu, n'avem să spunem măreței umbre nimic din toate acestea.

Celce, înainte cu 50 de ani, într-o frumoasă zi cu soa e, în preajma toamnei, a părăsit nedreptățile lumii sale și a trecut la viața eternă, vede de acolo, din înălțimile cerești, ceea ce petrece aici jos; se bucură la vederea fapturilor bune și mărețe, și se întristează la cele slabe și păcătoase.

Stăm în apropierea mormântului dela Tebea. Înaintea ochilor noștri sufletești trec rânduri și rânduri de figuri preoțești, dascălești și de alți cărturari ai bravei generații de pe timpurile lui Avram Iancu.

Apărători ai plaiurilor frumoase din Munții apuseni, în fruntea țăranilor luptători s'au sacrificat pentru redeșterea noastră națională. Vitejiile lor trăesc, și vor trăi tot mai mult, în pagini de istorie națională și în cântecele poporului nostru din tot cuprinsul Ardealului.

Numele Iancului și al tovarășilor săi, — glăsuesc aceste cântece, — stârnea groază în dușman, și dragoste împreună

cu îndrăsneț avânt în inimile românilor din anii revoluționari.

După revoluție, Iancu putea să răvnească poziții sociale strălucite; el însă înțelegea alt fel rostul vieții: înainte de toate *drepturi* pentru țăranimea română prigonită, în serviciul căreia își pusese viața și luminile minții sale.

Suflet drept și sincer, care își știă prietenii și dușmanii, Avram Iancu nu putea cuprinde înțelesul mlădierilor politice, și a rămas totdeauna luptător neînduplecat pentru idealul democrației.

În 1872 (30 Aug. v., 11 Sept. n.) când a murit în Baia de Criș, n'avea decât 48 de ani.

Melancolia îi întunecase spiritul îndată după anii revoluției; — Iancu slăbit și bolnav, își târnea zilele pline de amărăciune, așa că încetarea sa din viață nu era decât o deslegare a suferințelor suportate de două decenii; — totuși, știrea morții eroului a sguduit adânc toată suflarea românească din Munții apuseni și Zarand. Durerea vremii s'a contopit în *versurile* litografate, care circulau din mână în mână în ziua înmormântării dela Tebea, în 1/13 Sept. și care se începeau așa (citez din memorie prima strofă din vreo zece):

«Ce vuet sinistru planează 'n teroare,
Și umple cu gemet al Crișului plai?
Ah, spiritul candid și rupt de laboare
Al bravului Iancu-a plecat cătră rai»...

Autorul versurilor era, pe cât știu, fruntașul zărândeian George Secula, care la invitarea telegrafică din București a vicecomitelui Iosif Hodoș (dus la ședințele Academiei, pe atunci «Societate academică»), a rostit și panegiricul în ziua înmormântării dela 1/13 Septembrie 1872. Discursul său a apărut în Tel. Rom. de atunci Nr. 76 și 77, și se sfârșește cu cuvintele:

Avram Iancu e «născut și crescut la munte, în aerul necorupt de pasiunile lumii; toată puterea inimii sale ardea pentru libertatea națională, pentru fericirea patriei; condus de aceste idei, el a fost dintre cei dintâi buni (români) cari au luptat să revindece drepturile sacre ale națiunii... drepturi, ajunse la agonia ce li-au preparat-o inimizii națiunii române, contrarii patriei mame, a nefericitei Transilvanii.

«Lupta sa — a lui Avram Iancu — a fost lupta luminii contra întunerecului, lupta libertății naționale contra sclavismului antinațional, lupta adevărului contra

minciunii, a dreptului contra arbitriului. Și oare aceste lupte să fie pierdute pentru totdeauna? Nu! de o sută de ori nu! Eterna dreptate nu poate voi ca lumina adevărului și a libertății naționale să fie stânse pentru totdeauna... Luați exemplu strălucit: *a fi mari în suferințe*, precum Avram Iancu a fost ... mai curând ori mai târziu, dar de sigur, va veni ora... va veni ora, când ideea de libertate națională va reeși mândră triumfătoare. Fie!»

La pelerinajul ce se face acum, smeriți să ne apropiăm și să ne plecăm în fața mormântului unui iubit și viteaz fiu al neamului; să-i cinstim memoria și să-i urmărim îndemnul, ca să ne putem prețui pe noi înșine, umblând în căile jertfei și ale muncii desinteresate.

Pomenirea lui și a generației sale eroice binecuvântată să fie!

Programul serbărilor dela Alba-Iulia

Incoronarea MM. LL. Regelui și Reginei se va face în ziua de 15 Octombrie 1922 în Catedrala dela Alba-Iulia.

Serbările vor continua la București în zilele de 16 și 17 Octombrie.

În catedrala dela Alba-Iulia MM. LL. Regele și Regina — îmbrăcați în vestimente speciale, — vor asista la serviciul divin, care va fi oficiat de I. P. S. Sa mitropolitul primat Miron, înconjurat de înalții prelați din toată țara.

De pe estrada, care s'a ridicat în mijlocul catedralei, M. S. Regele va rosti proclamația cătră popor.

Heralzii vor anunța, apoi, poporului încoronarea Suveranilor, dând citire proclamației investirii MM. LL. Regelui și Reginei cu coroana domnitoare a României întregite.

Cum în Catedrala dela Alba-Iulia nu încap decât 300 persoane, în biserică vor intra — în afară de familia regală — reprezentanții statelor străine; membrii guvernului; foștii primminiștri; membrii birourilor Corpurilor Legiuitoare și delegații secțiunilor Camerei și ai Senatului, precum și reprezentanții autorităților civile și militare.

Ceilalți parlamentari, invitații și poporul, vor sta afară unde se va oficia un alt serviciu divin.

La București — în drumul spre mitropolie — familia Regală și reprezentanții statelor străine, regii și președinții de republici cari vor asista la încoronare — în

trăsuri «à la Daumont» va trece pe sub arcul de triumf de la șosea, urmată de cortegiul încoronării, format din foștii prim-miniștri, parlamentari, toți ofițerii călări și de popor.

Serbările vor continua două zile în Capitală.

Cu prilejul serbărilor încoronării se va aranja în București o masă, la care participă 10,000 de primari din întreaga țară.

✠ Arhiereul Dr. Ilarion Pușcariu

Consistorul nostru a publicat următorul anunț:

Consistorul arhidiecezei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu aduce la cunoștință, cu adâncă durere, că venerabilul vicar arhiepiscopesc, P. S. Sa arhiereul Dr. Ilarion Pușcariu, membru al sinodului arhidiecezan și al congresului național bis., membru onorar al Academiei rom., etc., a încetat din viață, după ce a fost împărțit cu sf. Taine, în Sibiu, Vineri, în 26 August (8 Septembrie) a. c., la ora 5 și jum. în state de 80 ani.

Rămășițele pământești ale decedatului se vor așeza în catedrala din Sibiu, unde Sâmbătă 27 August (9 Septembrie) a. c., la ora 17 (5 p. m.) se va oficia un serviciu religios, de către I. P. Sfințitul mitropolit Nicolae, după terminarea căruia se vor duce rămășițele la gară, de unde vor fi transportate cu trenul Duminecă, în 28 August (10 Septembrie) la ora 7 și 20 min. la Bran (via Brașov) unde se vor așeza spre vecinică odihnă în cripta familială Luni, 29 August (11 Septembrie) a. c., la ora 14 (2 p. m.). Fie-i țărâna ușoară și memoria în veci binecuvântată! Sibiu, 26 August (9 Septembrie) 1922. Consistorul arhidiecezan.

Corpul neînsuflit al arhiereului nostru Dr. Ilarion Pușcariu a fost transportat dela locuința sa la catedrală Vineri d. a. la ora 4 din partea preoțimii din localitate.

În catedrală, în acea catedrală la ridicarea căreia a contribuit în mod însemnat, fiind președintele comisiei de edificare, — a fost așezat pe catafalc, s'au ridicat rugăciuni ferbinți atât Vineri seara, cât și Sâmbătă.

Pe sicriu s'au depus mai multe cununi: din partea Consistorului arhidiecezan, din partea Asociațiunii din Sibiu, al cărei vice-președinte a fost un timp îndelungat, din partea nepoților Dr. Sturza și soția, Teposu etc.

Serviciul divin

Sâmbătă la ora 5 d. a. I. P. S. Sa mitropolitul nostru Nicolae a oficiat la sicriu răposatului un solemn serviciu funebru, asistat de păr.: M. Voileanu, L. Triteanu, Dr. G. Proca,

Tr. Scorobeș, Dr. V. Stan, Dr. A. Crăciunescu, V. Nistor, I. Dăncilă și diaconul D. Antal.

Răspunsurile le-a dat frumos și duios corul meseriașilor condus de dl C. Popa, fiind prezenți nepoții răposatului, membrii Consistorului, autoritățile militare sub conducerea dlui general Dr. Moga, cele civile în frunte cu prefectul A. Boiu, delegațiunea Asociațiunii, a institutului «A'bina», și numărul public din Sibiu și comunele din împrejurime.

La finea serviciului divin I. P. S. Sa mitropolitul emanând dela cuvintele: «*Și tu ajungând la bătrânețe bune, vei merge la părinții tăi în pace*» (Facere 15, 15) a rostit o cuvântare, al cărui cuprins pe scurt e următorul:

De curând am petrecut la mormânt una din personalitățile cele mai iubite ale vieții noastre culturale, iar acum părăsește lumea aceasta una din figurile cele mai venerabile ale bisericii. Se duc rând pe rând stegarii idealismului credințelor noastre purtătorii treji ai luminărilor noastre tradiții culturale, marii bărbați, cari au muncit o viață întreagă pentru binele și progresul neamului. Se duc lăsând în sufletele noastre regrete adânci și puternice îndemnuri de muncă. Fericiți că și au îndeplinit misiunea și au văzut realizându-se în viața lor visul nostru mareț, ei se reîntorc la înaintașii lor, la părinții lor sufletești

Arhiereul I. Pușcariu a muncit mai mult de o jum. de veac în slujba bisericii și a neamului.

Fiu de preot din Bran a primit din copilărie înclinarea spre tagma preoțească. După absolvirea liceului a urmat cursurile teologice ale seminarului din Sibiu, unde s'a distins prin zel și pătrundere. Dela început acest tânăr a atras asupra sa privirile marelui Șaguna, care l-a trimis la Viena să-și completeze studiile. Aici își trece cu succes doctoratul în filozofie.

După terminarea studiilor este ales secretar al consistorului arhidiecezan, de unde trece ca profesor la seminar, pe urmă e ales asesor cons. Urcând treptat gradele ierarhice ajunge vicar arhiepiscopesc, iar în anul 1921 este hirotonit ca arhiereu.

Pentru ca să se poată mai bine dedica bisericii întră în tagma monahală. Ca vicar arhiepiscopesc conduce cu tact și pricepere arhidieceza în două sedisvacanțe. Arhiereul I. Pușcariu a fost un harnic scriitor. A scris manuale pentru școlile populare, licee și seminarii. A fost un doritor de lumină și progres. Pentru meritele lui literare academia Română l-a ales membru onorar. Arhiereul I. Pușcariu a fost un suflet armonios și echilibrat, un adevărat om de caracter. Toată viața a fost condus de un ideal: binele bisericii și ridicarea neamului. Minte clară a contribuit în largă măsură la conducerea bisericii în timpurile cele mai grele.

Cu el dispăre o venerabilă figură de preot cu el se duce un om din generația lui Șaguna. Viața lui e strâns legată de soarta bisericii. Un capitol din viața noastră bisericească se încheie cu dispariția acestui arhiereu.

Cu adâncă recunoștință îi mulțumim pentru tot binele ce l-a făcut bisericii și neamului

și rugăm pe bunul Dumnezeu să binecuvinteze roadele muncii lui. Amintirea lui fie în veci neuitată!

După terminarea vorbirii, sicriu a fost așezat în carul mortuar, tras de 6 cai, și petrecut la gară. Înainte era dusă crucea, urmă corul, apoi diaconul și 4 preoți îmbrăcați în odăjdii, carul cu sicriu. După sicriu nepoții răposatului, I. P. S. Sa mitropolitul cu consistorul arhidiecezan, profesorii seminariilor în frunte cu arhimandritul Dr. Eusebiu R. Roșca, prefectul A. Boiu și un însemnat număr de domni și doamne, cari au ținut să petreacă pe răposatul până la gară, de unde sicriu s'a espedat Duminecă dimineața la Bran.

La pompă

Sub acest titlu dl N. Iorga publică în Universul următoarele minunate cuvinte:

Prințul Nicolae, abia întors la București, se ducea cu niscaiva prieteni englezi, într-o excursie cu automobilul, când a văzut ridicându-se pe cerul de noapte limbile focului care — tocmai la timp — mistuiau depositul de vagoane al atelierelor Grivița.

Ca orice cetățean român, el avea alegerea între două atitudini: să aștepte ziarul de a doua zi ca să știe ce a fost, ear până atunci să-i dea înaintea cu mașina, căci doar nu ardea averea sa personală; ori să întoarcă, pentru ca să aibă rara senzație a unui mare incendiu în care se prăpădește ceva din averea acestei biete țeri și se distruge munca de multe săptămâni a sute de oameni.

Prințul, «engles» prin naștere și prin educație și cu englezi lângă el, a făcut altfel. S'a dus acolo ca factor activ, contra elementului nimitor. A cărat grinzi și fierărie, și mi se pare că a umblat și la pompă, la acea pompă de care fugiau curioșii pe cari poliția, după datina veche, voia să-i pună la lucru.

Tânărul fiu de rege nu făcea în acel moment numai o ispravă bună, ci și o filosofie de actualitate, cea mai bună filosofie morală pentru ziua de azi.

Auziți ce umple văzduhul zilnic: în presă, la adunări, în conversații. E numai o jălanie, ca la zidurile Ierusalimului, contra tuturor relelor de care pătimim și care, de sigur, sânt multe. Limbile focului le vede fiecare, îi pare rău de ele, se simte nevinovat de aprinderea incendiului și bănuiește că l-a pus vecinul lui, și anume acela cu care este în proces. Dar, de ajutat, cine ajută, în afară de datorita lui oficială, făcută și aceea cum dă Dumnezeu? Eată, care membru al opoziției, când se ivește undeva focul asupra țării, crede că trebuie să uite totul pentru ca întâi toți să-l stingă? Ba mi se pare că mulți și suflă bucuroși în el, orce ar fi să distrugă. Orcine însă înțelege că toți sântem în stare de rechetiș permanentă pentru binele patriei, va striga jăluitorilor și criticilor să facă aceea ce facea mai ieri prințul la atelierelor Grivița: la pompă! Și, pe urmă, dacă voiți, vom critica.

FOIȘOARA

Anunțul morții lui Avram Iancu

Comitetul, care se organizase în Baia-de-Criș pentru înmormântarea eroului național în 1872, tipărise următorul anunț:

✠ **Nașterea română** cu inimă dureroasă face cunoscută încetarea din viață a prea iubitului său fiu **Avram Iancu**, prefect general al legiunilor române în lupta pentru independența națională dela anul 1848/9; defuncțiunea (moartea) prea timpurie a urmat astăzi (30 August v., 11 Sept. n.) la 3 ore dimineața, în Baia-de-Criș, — districtul Zarand, la anul vieții sale 48, în urma unui morbo de piept. Corpul defunctului se va înmormânta în cimiterul gr.-or. din comuna Cebea (Tebea) la 13/1 Sept. 1872, cu ceremonialul îndatinat în biserica orientală. Toți fiii națiunii geloși (în jale) sânt poftiți a participa la onorul de a face parte din cortegiul funebru. Memoria lui fie etern binecuvântată, ear zelul său național să planeze

asupra națiunii binefăcător. Baia-de-Criș, 11 Septembrie 1872. **Comitetul aranjator funebru.** —

(Anunțul acesta, tipărit cu ortografia vremii d'atunci, este publicat în Tel. Rom. Nr. 74 din 1872. Ziua morții lui Iancu este 30 August, — nu 29 August, cum scriu alții).

Vorbire

— Ținută la 6 19 August 1922 cu ocaziunea sfințirii unei cruci în Bran, în amintirea eroilor căzuți în război pe teritoriul Branului, de Pr. George Babeș —

Doamnelor și domnilor, Iubit popor brănean, — Lumea ortodoxă prăznuiește astăzi minunata «Schimbare la față» a Domnului nostru Iisus Hristos în muntele Tavorului.

Sfântul Matei ne spune că: «luând Isus pe Petru, pe Iacob și pe Ioan fratele lui, i-au suit într'un munte înalt deosebi. Și și-a schimbat fața înaintea lor și a strălucit fața lui ca soarele ear hainele lui s'au făcut albe ca lumina. Și eată s'au arătat lor Moise și Ilie cu dânsul grăind. Și încă vorbind ei, eată nor luminos i-au cuprins pe ei, și eată glas din nor zicând: Acesta este fiul meu cel iubit, întru carele bine am voit, pe acesta să-l ascultați».

Dela această dumnezească minune, pe care mintea noastră omenească nu o poate pe

deplin cuprinde, nici să o înțeleagă, să trecem la altă minune săvârșită sub ochii noștri și pe care o înțelegem și o simțim pe deplin, adică la minunea reînvierii, a înțelegerii și a unirii neamului nostru românesc.

După cum se știe noi românii până de curând am fost supuși la trei împărății: la Austro-ungari, la Muscali și la Turci.

Pentru a descrie umilințele și chinurile suferite de moșii și strămoșii noștri din partea stăpânitorilor străini, mi-ar trebui zile întregi și inimă de peatră, căci altfel m'ar podidi lacrimile și graiul mi l-ar înăbuși suspinele...

Dumnezeul îndurătorilor s'a milostivit spre lacrimile slugilor sale, și ceasul răsplătirii a sosit, mareț și fulgerător.

Ca viforul și vijelia s'au aruncat popoarele bătrânei Europe unele asupra altora. În această înclăstare uriașă, unii doreau stăpânirea lumii, alții robia pe viață a neamului nostru; ear ai noștri, dornici de libertate, de dreptate, de unire, de viață, cu nădejde în Dumnezeu s'au luptat că legendarii eroi antici, pentru dobândirea și apărarea acestor neprețuite bunuri.

Sub povățuirea comandantului cap al oștirilor, a gloriosului nostru rege Ferdinand I. vitejii ostași, învingând greutatea și neajunsurile celui mai groaznic război din câte s'au pomenit până acum, ajutați de puternici aliați, au ieșit biruitori, — și minunea la care nici visa nu

Dela sate

Instalarea din comuna Bod

Duminecă, în 3 Sept. a. c. s'a ținut în Bod solemnitatea instalării părintelui *Ioan Micu* în noua sa slujbă de paroh al credincioșilor ortodocși din frunțașă comună a Țării Bârsei.

Bodenii au avut un bun prilej să-și manifeste și de astădată dragostea și devotamentul lor față de biserică, precum și laudabilul lor spirit de disciplină și solidaritate.

Încă de pe la ora 8 de dimineață au început să se adune credincioșii la marginea satului să întâmpine pe noul lor păstor sufletesc. S'au adunat bătrâni și tineri, feciori și fete și copii de școală, toți în haine de sărbătoare, ear în mână purtând buchete de flori zimbătoare. De față au fost și preotul evanghelic și autoritățile politice (comuna e în majoritate sășească), corpul pompierilor, muzica, precum și un numeros public din satele învecinate.

Așezați în două coloane de-alungul drumului larg, de porțiunile unui adevărat bulevard, poporul aștepta cu sufletul senin ca cerul de deasupra lui — sosirea noului mire al bisericii.

La ora 9 se zăresc siluetele călăreților, cari vesteau sosirea. Intrând în sat pe-o splendidă poartă triumfală pâr. Micu, însoțit de pâr. protopop I. Hamzea, e primit cu urale de bun sos. După cuvântările de bineventare, la cari răspunde pâr. Micu, tot poporul pleacă la biserică, în frunte cu muzica, o nouă și mult promițătoare înjghebare a harnicilor Bodenii, și cu drapele naționale.

Biserica e tixită de lume. Servesc pâr. prot. Hamzea, pâr. N. Gogonea și pâr. I. Micu, răspunsurile fiind date frumos, lin, cu o cucernică discreție, de corul tineretului din localitate. Cu iimpul cântăreții se întetesc; biserica întreagă cântă. Am avut rara și plăcuta impresie a unei mărețe slujbe dumnezeiești. Această frumoasă rânduală e rodul ostenelelor unui învățător pensionat din Bod, a neobositului *septuagenar* I. Cherciu, care nu-și cruță nici adâncile sale bătrânețe atunci, când e vorba de slujba lui Dumnezeu și de luminarea neamului.

După sf. liturgie protopopul delegat face formalitățile introducerii în oficiu a noului paroh, iar acesta rostește o bine ticluită predică, în care arată datorințele preotului și ale turmei păstorite — pentru o solidară și rodnică activitate spre binele credincioșilor și spre mărirea bisericii lui Hristos.

La ora 1 masă comună în sala de festivități, draguț decorată, a comunei. Au luat parte v'ro 200 de persoane. Între cei prezenți remarcăm pe pâr. prot. I. Hamzea, preotul evanghelic din localitate cu dna, pâr. I. Micu, I. G. Glăjar, I. Turtea, Dr. V. Roman cu dna, I. N. Râmbeș cu dna, agronom regional, pâr. M. Micu, pâr. A. Nistor cu dna, pâr. Greceanu, reprezentanții autorităților comunale etc., pre-

cum și alți domni și doamne din localitate și jur.

S'a toastat pentru I. P. Sf. mitropolit Nicolae, pentru consistorul arhidiecezan, pentru noul paroh, pentru solidara conlucrare dintre cele două nații și biserici din sat etc.

Serbarea s'a terminat abia pe'nserate, în cea mai frățească însuflețire. C.

Limba noastră

«Mult e dulce și frumoasă, limba ce-o vorbim» sânt cuvintele vechiului versificator, care căuta pe vremuri să preamărească și să ridice frumuseța limbii românești, și să îndemne toată suflarea românească să-și iubească și să-și cinstească limba strămoșească, desconsiderată în unele pături ale societății românești.

Cuvintele acestea erau meritată dojană, pentru aceia, cari mai bucuros vorbeau limbi străine: grecește, rusește sau franțuzește în vechiul regat; în Bucovina nemțește, și în Ardeal ungurește.

E bine și frumos negreșit, să știi să vorbești multe limbi: nu e bine, nici frumos însă, când întrebuințezi aceste limbi cu frații tăi români, în socoteala limbii mamei tale.

Infruntarea lui Sion se potrivește, durere, și în timpurile de față, când visul nostru, de a vedea pe toți românii laolaltă, este împlinit. Dojana aceasta se poate aplica și acum unor intelectuali de ai noștri, cari în Ardeal mai vorbesc întreolaltă limbi străine, neavând atâta tărie sufletească și simț național, să se emancipeze de sub influința străină.

Oare de ce aceasta nesocotire? Se aud mereu plângeri că intelectualii noștri de la orașe își dau copiii la școale străine, cu toate că nici ei, și nici copiii lor nu știu și nu cunosc limba străbună îndeajuns.

Mai păcătuim apoi noi, ardelenii, și prin aceea față de limba noastră, că în conversație cu străinii mai bucuros vorbim limba acestora. De ce? Când nu e motiv.

Să mai amintesc trista împrejurare, că în oficiile statului ne adresăm cutărui oficianț, de naționalitate străină, în limba acestuia, și nu în limba statului, cu toate că numiții funcționari cunosc limba aceasta.

La oficiile poștelor și la C. F. R. unde sânt în mare majoritate funcționari maghiari, sântem întimpinați de acestia în limba noastră.

Păcătoși sântem, în acest caz, noi, cari tolerăm asemenea stări, sprijinind desconsiderarea graiului românesc.

De aceea să luăm aminte și să urmăim mai cu dinadins cuvântul poerului: «Vorbiți scrieți românește, pentru Dumnezeu».

Eugeniu Munteanu

îndrăzneau părinții noștri, — desrobirea fraților subjugăți și întregirea neamului — a devenit fapt împlinit.

Se părea într'un rând că bunul Dumnezeu și-ar fi întors fața dela credinciosul său popor român, căci oștirile dușmane, multe ca nisipul mării, și înarmate au cele mai iscusite mașinării, erau aproape să ne sugrume; scumpa noastră moșie strămoșească, cu podoabele și avuția ei, era aproape toată în mâinile dușmanilor.

În momentele de generală îngrijorare un inger bun și blând, pe a cărei nobilă față se resfrângea durerea, jalea și suferința unui înresfrăngător, dar din ochii căreia strălucea credința tare și nădejdea neînfrântă în izbânda finală, trecea adesea pe străzile lașului. Era slăvita noastră regină. Cu pericolul propriei vieți alerga fără preget când la un spital în care zăceau vitejii răniți și mutilați de gloanțele dușmane, când la front, când la mormintele celor căzuți pentru patrie, mângâind pe unii, îmbărbătând pe alții, sau punând o luminare și un buchet de flori, ca semn al părinteștei Sale iubiri față de cei căzuți pentru apărarea patriei și tronului.

Acest nobil gest al M. Sale a avut darul de a înviora sufletele, a întări conștiințele, a oțeli brațele, a da avânt tuturor, și astfel oștirea ro-

mână, — socotită de dușmani zdrobită, — reînvie ca prin farmec și pornește earăș la lupte.

Mărăsești, Mărești, Oituz vor rămânea veșnic pagini de mărire și mândrie națională.

Vitejia ostașului român trece în curând dela Siret la Tisa, — și astfel se împlinește visul secular: România întregită.

În măcelul îngrozitor, mulți dușmani au fost răpuși; dar și d'ai noștri mulți dorm somnul de veci prin văile, colinele, dealurile și munții patriei noastre și prin străine locuri.

Pământul țării noastre a fost de nou sfințit cu sângele părinților, fraților, soților și copiilor noștri.

Cu drept cuvânt spune poetul:

«Acesta e pământul făgăduinții sfinte,
«Legat cu veșnicia prin lanțul de morminte;
«Acesta e pământul visat al împlinirii
«Ce pe-ale nopții stele își numără martirii.
«Acesta e pământul dreptății renviate,
«Unit cu libertatea prin sânge scump de frate.
«Acesta e pământul eternei noastre glorii
«Ce-și leagăna ca mama la sânul-i luptătorii.
«Acesta e pământul din care sfântul soare
«Își împrumută mana de viață purtătoare».

(I. U. Soricu: *Inchinare*).

Deci, mărire, cinste, închinăciune, laudă și veșnică amintire se cuvine vouă, fii prea iubiți ai neamului nostru, cari prin moarte eroică ni-ați dat viață, libertate și unire.

Știrile zilei

Predică în catedrală. Ieri, Duminecă, a rostit o instructivă predică în catedrala noastră profesorul seminarial, pâr. Dr. A. Crăciunescu.

Parastas. Pentru odihna răposatului președinte al Asociațiunii, *Andrei Bârseanu*, s'a ținut Duminecă în catedrală un parastas în fața unui numeros public în frunte cu I. P. S. Sa mitropolitul nostru. Au celebrat Sfințiile lor Dr. A. Crăciunescu, Tr. Scorobeș și I. Dăncilă. A cântat corul Reuniunii meseriașilor români sibieni.

Di N. Iorga în Sibiu. Însoțit de dnii profesori *Gentil* și *Burckart*, dl *N. Iorga* a sosit Vineri în Sibiu. Distinșii oaspeți, cari fac o călătorie în Transilvania, au vizitat pe I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, au cercetat muzeul Asociațiunii și alte așezăminte culturale din oraș.

Memoriu către Suveran. Comitetul executiv și parlamentarii partidului național au ținut ședințe în Cluj în zilele de 6, 7 și 8 Septemvrie 1922, și au discutat situația politică actuală. Despre hotărârile votate s'a dat un comunicat în care, după ce se osândește politica guvernului liberal, se arată că, în consecință, comitetul hotărăște să prezinte un *memoriu* M. S. Regelui. În memoriul acesta se va da expresie îngrijorărilor patriotice ale partidului, declarându-se că, întrucât serbările încoronării se vor ținea între împrejurările politice de astăzi, partidul național nu va putea lua parte la aceste serbări.

Prelungirea contractelor de închiriere. Oficiul guvernului, ziarul *Viitorul*, anunță: Dl I. T. Florescu, ministrul justiției, ni-a declarat următoarele: Ministerul justiției va depune în sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare, un proiect de lege, care va cuprinde un articol unic, cu următorul cuprins: «Aplicarea legii regulamentării raportului dintre proprietari și chiriași, aflată în vigoare, se prelungește până la 1925». Dl ministru de justiție a mai declarat că va lăsa la apăsarea parlamentului prelungirea termenului și peste data fixată prin articolul de mai sus.

Dăruiri. În amintirea regretatului bărbat *Andrei Bârseanu* au binevoit a dona dna Servastia inginer Davidescu, București, strada Parfumului Nr. 9, suma de 200 lei, și dna Catinca A. Bârseanu suma de 500 lei, ca premii pentru orfani sărguincioși.

Improprietărirea în Bănat. În ziua de 27 Septemvrie 1622 se începe improprietărirea țăranilor din Bănat. Improprietărirea se face în comunele Utvin, Pesac, Banloc și Sacoșul Turcesc din județul Timiș-Torontal.

Cărți jignitoare. Ziarul bucureștean *Albina*, organ de propagandă romano-catolică și greco-catolică în capitala mult îngăduitoare a țării, scrie: «Invităm pe toți profesorii, preoții, părinții și elevii școlari (!) să ne trimită, din orce cărți ce se întrebuințează în școalele românești, pasagiile jignitoare pentru credința catolică (mai exact: pentru romano-catolici și greco-catolici);

Binecuvântată fie țărâna ce acopere trupurile voastre; binecuvântată fie țara care naște astfel de eroi, și binecuvântat pământul îngrășat cu sângele vostru...

Societatea «Mormintele eroilor» ni-a pus a dispoziție două cruci, spre a fi așezate pe teritoriul Branului, întru cinstea și pomenirea acelor fii iubiți ai noștri, cari au căzut cu arma în mână pe meleagurile brănene, în războiul pentru întregirea neamului.

Ne am adunat astăzi aici la sfințirea și desvălirea uneia din aceste cruci, ca să ridicăm pioasă rugăciune pentru odihna sufletelor iubiților noștri răposați.

Iubiți credincioși, — Încă odată vă rog să țineți bine minte și să spuneți și la alții, cari n'au putut lua parte la serbarea de azi, că această sfântă cruce este așezată aici întru cinstea și pomenirea veșnică a acelor ostași, cari au căzut pe teritoriul celor trei comune ale Branului-de-jos; și de câte ori veți trece pe lângă ea, să vă descoperiți capetele cu smerenie, să vă faceți cu smerenie semnul sfintei cruci și să ziceți din adâncul sufletului vostru un creștinesc: Dumnezeu să-i ierte!

să ni se indice autorul, editura, ediția și pagina pe care se află pasagiul dificultat: aceasta în vederea unei acțiuni ce vom întreprinde pentru eliminarea acelor cărți din învățământul românesc. — Pentru a elimina din învățământul românesc cele mai jignitoare cărți pentru creșterea «elevilor școlari», nu este nevoie ca redactorii Albinei să se ostenească tocmai departe: cărțile de religie care vor trebui înlăturate din școlile românești, stau cu mult mai aproape de cercurile propagandiste romano- și greco-catolice; — ele se tipăresc în Blaj și în alte tipografii de ale greco-catolicilor.

Anunț. Dela consiliul orașului Sibiu: *Chiria pentru apă* se calculează dela ziua ultimei controlări a hidrometrelor, fără considerare la cantitatea consumată de apă, cu 1 leu pentru m.³ în mod unitar. Tariful excepțional admis până acum se scoate din vigoare.

Tinerimea română din Viena

Societatea academică socială-literară «*România Jună*» din Viena adresează către scriitorii români, presă și casele de editură următorul apel:

În toamna anului 1916, la izbucnirea războiului nostru, «*România Jună*» cea mai veche societate academică din străinătate, întemeiată de mai bine de o jumătate de veac de un grup de cărturari români în frunte cu Mihai Eminescu, a fost disolvată din ordinul guvernului austriac, confiscându-se întreaga avere strânsă cu multă trudă în decursul a 45 de generații.

O bibliotecă cu 5.000 de volume a fost vândută universității din Viena cu suma derizorie de 200 coroane; o parte din arhivă, conținând manuscrise și scrisori rămase dela cei mai de seamă reprezentanți ai scrisului românesc ca: Mihai Eminescu, V. Alecsandri, Titu Maiorescu, Duiliu Zamfirescu, J. Negruzi, Caragiale, Delavrancea, Vlahuță etc. a fost vândută cu kg; mobilierul luat și localul închis.

Studentii români — în majoritate titrați dela diverse facultăți din țară — reînțorși după război, având de cheazășie trecutul luminos și rodnic al «*României Jună*» și văzând nevoia unei astfel de societăți în orașul unde se găsește cea mai numeroasă colonie de români, au strâns cu multă pietate rămășițele societății, renființând-o anii trecuți.

După multe și îndelungate stăruințe, biblioteca a fost recăștigată în parte, ear cu bunăvoința legației române s'a obținut un local provizoriu în mod gratuit.

Cultura și scrisul românesc fiind aproape necunoscute de numeroșii studenți din provinciile nouă cum și din Macedonia și Istria, care urmează cursurile universitare la Viena; ignorată de către colonia românească, — «*România Jună*» conștientă de menirea ei a înființat un *birou de propagandă culturală* luând inițiativa deschiderii unei *case de citire*, în Viena, unde sântem încă socotiți ca un popor balcanic, lipsit cu desăvârșire de o cultură națională.

În acest scop «*România Jună*» spre a desfășura o cât mai intensă activitate culturală, cere sprijin dela instituțiile noastre de cultură și face apel călduros către scriitorii români, presă și casele de editură, rugând să b-nevoiască, a ne trimite cărți, broșuri, reviste și ziare pe adresa: *Societatea academică «România Jună», Viena, I, Hofburg.*

Viena, Septemvrie 1922.

Octav Moșescu
preș. comit. executiv.

Teleaga
bibliotecar.

Nr. 432/922

(158) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a doua din Drăguș, protopresbiteratul Avrigului se publică concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în «*Telegraful Român*».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh, să-și substearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral în Avrig, județul Sibiu, până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre-o

Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta eventual celebra și a face cunoștință cu poporul și poziția locului.

Avrig, 9 August 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al Avrigului, în înțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Căndea
protopop.

(167) 2—3

Concurs

Pentru completarea posturilor de parohi de clasa I, din parohia a li-a și a III-a nou înființate în orașul Cluj, protopresbiteratul Cluj, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în «*Telegraful Român*».

Retribuțiunile sânt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat. Până când parohiile vor putea pune la dispoziție locuințe în natură, parohii aleși vor primi o indemnizație de chirie, conform stărilor civile, de 20, 25, 30 %, după leafa de bază și gradații, plătită din casa bisericii, eventual dela stat.

Se pune în vedere viitorilor parohi și câte o sesiune parohială de 20—32 jugăre, întrucât aceste locuri se vor putea obține cu prilejul împroprietăririi, pentru care s'au făcut demersurile necesare la forurile în drept.

Îndeplinirea serviciilor religioase, în și afară de biserică, se vor norma prin un regulament special, care se va fixa de comitetul parohial în acord cu parchii și cu torurile în drept.

Concurenții sânt invitați a-și înainta în termenul indicat cererile instruite conform normelor în vigoare, oficiului protopresbiteral ort.-rom. din Cluj.

Reflectanții sânt obligați în termenul regulamentar a se prezenta în biserică parohială pentru a celebra, ori cânta și cuvânta.

Cluj, la 29 Iunie 1922.

Vasile Spătariu
not. com. parohiale

A. Ciortea
preș. comit. par.

Nr. pp. 288/922.

În înțelegere cu comitetul parohial.

Taliu Roșescu
protopresbiter

Nr. 265/1922

(163) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiilor vacante de cl. III din protopopiatul ortodox român al Hunedoarei:

1. Baia Craiului, cu filiile Toplița, Cernișoara-Florese și Vălar Buzdular;
2. Cerbăl, cu filiile Arămieș și Ulmi;
3. Cinciș, cu filia Cerna;
4. Hașdău, cu filiile Dobâca și Goleș;
5. Josani, cu filia Peștișul mic și
6. Săncraiu, — public concurs în «*Telegraful Român*», cu termen de 30 zile dela întâia publicare.

Venitele parohiale sânt cele statorite în coala B, despre întregirea dotațiunii dela stat, plus leafa dela stat, conform calificațiunii și anilor de serviciu ai respectivului paroh.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile concursuale provăzute cu toate documentele de lipsă, subsemnatului oficiu protopopesesc în termenul indicat și în vre o sărbătoare a se prezenta în respectivele localități ca concurenți.

În înțelegere cu comitetele parohiale.

Hunedoara, 11/24 Iulie 1922.

Andrei Iudu
protopop

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Căminul de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La Librăria Arhidiecezană
în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu

— prețuri moderate —

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci
apărute până acum la noi

Nr. 1 apărut 33 ◆ Prețul unui Nr. 1 Leu

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine redactată, cu ilustrațiuni colorate și instructive

— Prețul unui Nr. 2 Lei —

La Librăria Arhidiecezană,
Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărți de bucate

sub titlul **Poftă Bună**, de Zotti Hodoș. Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 10 Lei, Partea IV à 10 Lei. Plus porto postal, à Lei 2-50.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se
află de vânzare următoarele

Tipărituri

Pentru școlile secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exhibe.
Tipărituri pentru bugetele școlare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.
Bilet de informație la însușări pt. fiecare elev
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru școlile primare:

Registre pentru absenții și clasificatii.
Matricole școlare.

Catalogul

cărților și imprimatelor (blanchetelor) din
editura și depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărți bune și folositoare, grupate în XXV de titli, precum și specificarea de blanchete în afaceri bisericesti, școlare și epistole pentru oficiile protopresbiterale și parohiale, asemenea și pentru direcțiunile liceelor și școlilor primare, a apărut și s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit portretele MM. LL. regele Ferdinand I și regina Maria, a arhiepiscopului-mitropolit Andrei baron de Șaguna, Miron Romanul și Ioan Meșianu, și a marelui mecenat Emanuil Gozdu, precum și diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană și odoare și odăjdii bisericesti, cu prețurile cele mai reduse.

Se publică separat broșurile dela 62 «Bibliotecă» ce se află în depozit.

Comandele se execută mai avantajos prin rambursare.

Se primesc comande și pentru cărți cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grabire.

Librăria primește comande și pentru procurarea de sigile și stampile.

Prețul catalogului: 2 lei, ear porto postal 50 bani

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.